

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004573

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-08-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського від 07 вересня 2026 р. № 182-СТ/А

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юрко Христина Сергіївна

2. Khrystyna Yurko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-5460-9641

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 17-08-2026

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15424

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Принципи тембрової організації в творах для струнно-смічкових інструментів європейських композиторів кінця XX-XXI ст.
2. Principles of Timbral Organization in Works for String Instruments by European Composers of the Late 20th P Early 21st Centuries

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено розробленню та обґрунтуванню методу системного аналізу принципів і прийомів тембрової організації у творах для струнно-смічкових інструментів європейських композиторів XX-XXI ст. Актуальність дослідження зумовлена декількома чинниками: 1) переосмисленням статусу тембру в музичному мистецтві XX – XXI ст.; посиленням його смислоутворювальної та конструктивної ролі в музичних творах XX-XXI ст.; 2) особливим інтересом до творів для струнно-смічкових інструментів, темброва специфіка яких створює широкі можливості для композиторських пошуків в сфері колориту і тембрової організації; 3) потребою в переосмисленні можливостей застосування концепції опозиційних тембрових пар Ю. Іщенка відповідно до аналізу сучасних творів для струнно-смічкових інструментів;

необхідністю осмислення функцій тембру в творах для струнно-смичкових інструментів європейських композиторів кінця XX–XXI ст.; 4) необхідністю апробації інструментів аналізу принципів тембрової організації на матеріалі творів для струнно-смичкових інструментів, що належать сучасній композиторській практиці. Незважаючи на значний корпус наукових праць, присвячених музичному тембру, цілісного дослідження, яке б поєднувало теоретичні узагальнення з практичним аналізом на конкретному матеріалі сучасних творів для струнно-смичкових, на сьогодні в сучасному музикознавстві бракує. Об'єктом дослідження тембр як складне багатовимірне явище в європейській музиці XX – XXI ст., а предметом – принципи тембрової організації в творах для струнно-смичкових інструментів європейських композиторів кінця XX – XXI ст. Мета дисертаційного дослідження – виявити та обґрунтувати принципи тембрової організації в сольних, ансамблевих і оркестрових творах для струнно-смичкових інструментів європейських композиторів кінця XX – XXI ст. на основі осмислення тембру як складного багатовимірного явища. Матеріалом дослідження є партитури творів для струнно-смичкових інструментів різних складів: «Струнний квартет» (1991), «Марфа і Марія» для восьми віолончелей (2009) О. Щетинського та «Ноктюрн» для скрипки соло (1994), «Nymphéa Reflection» для струнного оркестру (2001) К. Сааріахо. Вибір матеріалу зумовлений показовістю творчості зазначених композиторів, у музиці яких тембр є структуро- та смислоутворювальним чинником композиції. Для розкриття проблематики теми у дисертації застосовано такі методи: системний, історичний, жанрово-стильовий, органологічний, компаративний, тембрового аналізу. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що вперше: – запропоновано та обґрунтовано опозиційну темброву пару «темброва інерція / темброва активність»; – запропоновано та обґрунтовано поняття «внутрішньо-темброва модифікація»; запропоновано власне визначення поняття «тембр»; – модифіковано опозиційну темброву пару «змішані – чисті тембри» (Ю. Іщенко) в пару «складноутворені тембри – прості тембри»; – запропоновано інтегральну ієрархічну систему принципів тембрової організації в сольних, ансамблевих та оркестрових творах для струнно-смичкових інструментів на основі модифікованої системи опозиційних тембрових пар Ю. Іщенка та теоретичних положень С. Ларсона & Л. Ван-Гандела; – у творах для струнно-смичкових інструментів систематизовано принципи взаємодії тембру із фактурою, регістром, динамікою, технікою гри і способами звукоутворення; – здійснено системну апробацію виявлених принципів тембрової організації на матеріалі різножанрових і різноскладових творів для струнно-смичкових інструментів європейських композиторів кінця XX–XXI ст.; – аналіз творів К. Сааріахо здійснено на основі двох взаємодоповнювальних аналітичних моделей: інтегральної ієрархічної системи принципів тембрової організації та осі «звук – шум», концептуалізованої К. Сааріахо; – задіяно зарубіжні джерела з проблем вивчення тембру, які раніше в українському музикознавстві спеціально та системно не розглядалися. Набули подальшого розвитку: – положення теорії тембру; – концепція опозиційних тембрових пар Ю. Іщенка; – уявлення про систему функцій тембру внаслідок доповнення і розширення; – питання кореляції тембру та інших елементів музичної системи.

2. The dissertation is devoted to the development and substantiation of a method for systematic analysis of the principles and techniques of timbre organization in works for string instruments by European composers of the 20th–21st centuries. Relevance of the study is determined by several factors: 1) The reassessment of the status of timbre in the musical art of the 20th–21st centuries, and the strengthening of its meaning-forming and constructive role in musical works of this period; 2) A particular interest in works for string instruments, whose timbral specificity provides broad opportunities for compositional exploration in the field of colour and timbre organization; 3) The need to reconsider the applicability of Yu. Ishchenko's concept of oppositional timbre pairs to the analysis of contemporary works for string instruments, as well as the necessity to comprehend the functions of timbre in these works by European composers of the late 20th–21st centuries; 4) The necessity of testing analytical tools for the study of timbre organization principles on repertoire from contemporary compositional practice for string instruments. Despite a considerable body of scholarly works devoted to musical timbre, contemporary musicology still lacks a comprehensive study that would combine theoretical generalizations with practical analysis on specific material of modern works for string instruments. The object of the research is timbre as a complex multidimensional phenomenon in European music of the 20th–21st centuries, while the subject of the

research is the principles of timbre organization in works for string instruments by European composers of the late 20th–21st centuries. The aim of the research is to identify and substantiate the principles of timbre organization in solo, ensemble, and orchestral works for string instruments by European composers of the late 20th–21st centuries, based on an understanding of timbre as a complex multidimensional phenomenon. The research material consists of scores for string instruments in various configurations: String Quartet (1991), «Martha and Mary» for eight cellos (2009) by O. Shchetynsky, and «Nocturne» for solo violin (1994), «Nymphéa Reflection» for string orchestra (2001) by K. Saariaho. The choice of material is determined by the representativeness of these composers, in whose music timbre functions as a structure- and meaning-forming factor of the composition. The following methods were applied in the dissertation: systematic, historical, genre-stylistic, organological, comparative and timbre analysis methods. The scientific novelty of the obtained results lies in the fact that for the first time: the oppositional timbre pair «timbre inertia / timbre activity» is proposed and substantiated; the concept of «intra-timbral modification» is proposed and substantiated; a definition of the concept of «timbre» is offered; the oppositional timbre pair «mixed – pure timbres» (by Yu. Ishchenko) is modified into the pair «complexly-formed timbres – simple timbres»; an integral hierarchical system of principles of timbre organization in solo, ensemble, and orchestral works for string instruments is proposed, based on the modified system of oppositional timbre pairs by Yu. Ishchenko and the theoretical concepts of S. Larson & L. VanHandel; in works for string instruments, the principles of interaction between timbre and texture, register, dynamics, playing technique, and soundproduction methods are systematized; the identified principles of timbre organization are systematically tested on material of various genres and configurations in works for string instruments by European composers of the late 20th–21st centuries; the analysis of K. Saariaho's works is carried out on the basis of two complementary analytical models: the integral hierarchical system of timbre organization principles and the «sound-noise» axis conceptualized by K. Saariaho; foreign sources on timbre studies that have not previously been specifically and systematically examined in Ukrainian musicology are brought into scholarly circulation. Further development has been given to: the theoretical framework of timbre theory; Yu. Ishchenko's concept of oppositional timbre pairs; the understanding of the system of timbre functions through supplementation and expansion; the question of correlation between timbre and other elements of the musical system.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Юрко, Х. (2022). «Марфа і Марія» для восьми віолончелей Олександра Щетинського: інтеграція/деінтеграція як принципи тембрової організації. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, (65), 9–26.
- Юрко, Х. (2024). Аспекти дослідження тембру у науковому дискурсі. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, (71), 7–23.
- Юрко, Х. (2025). Функції музичного тембру: досвід аналітичного узагальнення. Слобожанські мистецькі студії, 2(08), 116–120.
- Юрко, Х. (2025). Принципи тембрової організації у струнному квартеті О. Щетинського. Fine Art and Culture Studies, (4), 233–239.
- Юрко, Х. (2025). Семантика тембру: теоретичні підходи та аналітичні аспекти. Слобожанські мистецькі студії, 3(09), 151–154.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Ганна Сергіївна

2. Hanna Savchenko

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9845-0450

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жарков Олександр Миколайович

2. Oleksandr Zharkov

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0196-2933

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Купіна Дарина Дмитрівна

2. Daryna Kupina

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9624-9916

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Дніпровська академія музики" Дніпропетровської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02214515

Місцезнаходження: вул. Ливарна, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малий Дмитро Миколайович

2. Dmytro Malyi

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3751-5019

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисенко Марія Юріївна

2. Mariya Borysenko

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5690-3917

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна